

Laf for denne hans Fortidsgjerning. Jeg og Mange foruden mig have det Haab, at denne Gjerning maa blive indtegnet i vort Folks Historie som en høist fortjenstfuld Gjerning, og med den største Interesse for, at dette maa ske og med det inderligste Ønske om, at det ærede Medlems parlamentariske Navn i saa høi Grad som muligt maa komme til at forstjønne Glanssen af den Digterstjerne, som sikkert vil lyse langt ud i Fremtiden, er det, at jeg vender mig til den ærede Landsstingsmand for at yde mit ringe Bidrag til at klare den Misforstaaelse, som jeg tror, det ærede Medlem er hildet i. Et væsentligt Motiv til Stoffelsen og Beklagelsen er vistnok dette, at den danske Bondestand skal have givet Bevis paa, at den ikke var istand til i tilhørlig Grad at skatte og vurdere den aandelige Dannelses For tjenester af og Betydning for vort Samfund. Som Bevis paa, at dette var Tilfældet, har man anført, at Udøverne af den almindelige Valgret ved saa mange Leiligheder tilfidesatte den almindelig anerkjendte Fortjenstfuldhed og Dygtighed for den Udygtige og Udanne, eller hvis jeg skal bruge en mildere Form, at man tilfidesatte den absolut anerkjendt Dygtighed for den mindre Dygtighed, at man t. Ex. vragede en Monrad for en Ole Larsen. At dette sker, er sikkert ikke et Udslag af Mangel paa Vurdering af den aandelige Dannelses Betydning og Fortjeneste. Det har sikkert en langt anden Aarsag. Som bekendt, var der her i Landet, dengang vi fik Grundloven, et Parti, der bestemt modsatte sig denne, der baade under Forhandlingerne om Grundlovsforslaget og stedse siden har stræbt efter at tilbagetrænge og forringe den almindelige Valgrets Betydning. Disse Bestræbelser have stedse blomstret med stor Frodighe og have ved forskellige Leiligheder sat mange forskjellige for den almindelige Valgret saa sørgelige Frugter. Jeg behøver kun at henvise til Øjennemsynet af 5te Juni-Grundloven. Den Omstændighed, at saa mange af den aandelige Dannelses Indhavere og Bærere, der havde været betroede den almindelige Valgrets Over og Lillid, rakte Haanden til, at saa mange af disse sørgelige Frugter modnedes, maatte selvfølgelig fremkalde en berettiget Mistillid blandt den frie Valgrets Mænd overfor Mænd blandt den aandelige Dannelses Bærere. Det var naturligt, at den almindelige Valgrets Mænd paa Grund heraf stillede sig den Hovedopgave, at fikke sig paalidelige Mænd, der vare Friheden og den almindelige Valgret oprigtig hengivne, og stillede dette Hensyn saa langt frem, at mange andre Hensyn, som man isøvrigt gjerne vilde have taget, maatte Noget tilbagetrænges. Jeg tror, at man ved i mange Tilfælde at tilbagetrænge den aandelige Dannelses Mænd ikke gjorde det, fordi man ikke gjerne vilde have dem, men kun af Frygt for deres Paalide-

lighed overfor Friheden. Jeg tror, at man, ved at vise en saadan Kjærlighed til og Hengivenhed for Friheden, hævder de Mænd, der have givet os den, og maatte tillige os selv. Vi have i alt Fald det samme Motiv her til at tilfidesætte den aandelige Dannelse, som det ærede andet Medlem for 1ste Kreds og hans Meningsfæller i sin Tid havde til at opponere mod Ministerierne Bluhme og Ørsted. Jeg skal villig indrømme, at vi paa Grund af, at dette Hovedhensyn maatte trænges saa langt frem i Forgrunden, have maattet tage og tilfidesætte Hensyn, som vi ellers ikke gjerne vilde have taget eller tilfidesat, men da vor Frygt, som paavist, ved Henviisning til Kjendsgjæringer, var begrundet, vil det sikkert være indskyldeligt. Som det ærede 4de kongevalgte Medlem (Fischer) udtalte under 1ste Behandling af Lovbloven, gives der Situationer, hvor et enkelt Spørgsmaal med fuld Ret kan trænge sig saa langt frem i Forgrunden, at mange andre Spørgsmaal blive side- eller underordnede. Jeg tror, at Demokratiet med større Ret kunde stille dette Hensyn, jeg har nævnt, saa langt frem i Forgrunden, end dets politiske Modstandere har stillet det Spørgsmaal i Forgrunden, som den ærede Landsstingsmand ved den nævnte Leilighed omtalte, nemlig: Hvad mene vi med Parlamentarismen. Det er netop den Omstændighed, at Øiøre har stillet det Spørgsmaal i et saadant Forhold indenfor sine Rækker, der har gjort det nødvendigt for os at tage det andet Hovedhensyn og stille det indenfor vor Midte, og denne Omstændighed har tillige forarsaget, at Øiøre sikkert har maattet, ligesom vi, baade tage og tilfidesætte Hensyn ligeoverfor Valg af Repræsentanter, som det ellers ikke vilde have taget. Jeg tror derfor, at, dersom vi foretage en Sammenligning af Opstillingen af Repræsentanter til de forskjellige politiske Sider — jeg betoner Ordet „Opstilling“ — tror jeg, at vi paa denne Side dristig tør indtænke vor Færd i saa Henseende, jevnført med det, de Herrere paa den anden Side have tilladt sig, for en hvilken som helst upartisk kvalificeret Domstol. Hvad isøvrigt Spørgsmaalet om Parlamentarismen angaar, skal jeg svare det ærede Medlem, at vi paa denne Side sikkert mene det Samme om dette Spørgsmaal, som f. Ex. Monrad, Lehmann og Jønger i sin Tid have ment. Jeg for mit Vedkommende mener derom akkurat det Samme, som Danmark nuværende Gesandt i Nordamerika i sin Tid har udtalt derom. Hr. Wille udtalte nemlig i Rigsraadets Folkething i Samlingen 1864: Vi maa efter min Anskuelse stræbe hen dertil, alt som vort politiske Liv modnes mere og mere, at ogsaa Styrelsen faar et parlamentarisk Præg; thi, mine Herrere! et konstitutionelt Monarki, der ikke er anlagt paa i Længden at blive parlamentarisk, indeholder en Modsigelse, og i et indskrænket Monarki som vort,